

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S. – I., s.r.o.**, so sídlom vo V., proti žalovaným **1/ D. K.**, bývajúcemu v S., **2/ E. K.**, bývajúcemu v S., obom zastúpeným JUDr. D. K., advokátkou so sídlom v P., **3/ JUDr. V. Š.**, advokátovi so sídlom v H., **správcovi konkurznej podstaty úpadcu S. – T., spoločnosti s ručením obmedzeným**, so sídlom v K., **o určenie existencie záväzkového vzťahu**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1 C 84/2008, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. augusta 2009, sp. zn. 5 Co 120/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 30. januára 2009, č.k. 1 C 84/2008-103 v spojení s opravným uznesením z 30. januára 2009 určil, že zo sprostredkovateľskej zmluvy z 27. augusta 2004 nevznikol žalovaným nárok na províziu za zorganizovanie obchodného stretnutia dňa 7. septembra 2004 z dôvodu, že zmluvou sledovaný výsledok sa nedostavil. Žalovaných zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania. Z vykonaného dokazovania zistil, že žalovaní uzavreli sprostredkovateľskú zmluvu s obchodnou spoločnosťou S. – T., spoločnosť s ručením obmedzeným, na majetok ktorej bol následne vyhlásený konkurz (ďalej len „úpadca“). Majetok úpadcu medzičasom nadobudol žalobca a pohľadávku žalovaných ďalší subjekt, ktorý si ju v konkurze prihlásil. Správca konkurznej podstaty úpadcu nepoprel pravosť pohľadávky a podal návrh na určenie neúčinnosti právnych úkonov, ktorými žalobca

nadobudol majetok úpadcu. Na základe takto zisteného skutkového stavu vyslovil, že žalobca má právny záujem na uvedenom určení, nakoľko ním možno eliminovať stav ohrozenia (vlastníckeho) práva žalobcu za situácie, kedy v konkurznom konaní bolo popretie pravosti pohľadávok ukončené. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaných rozsudkom z 19. augusta 2009, sp. zn. 5 Co 120/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/ potvrdil, a vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 3/ zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobcovi ani žalovaným 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V rozsahu potvrdenia sa stotožnil so skutkovými zisteniami, právnym posúdením i odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa. So všetkými tvrdenými odvolacími námietkami žalovaných 1/, 2/ sa podrobne vysporiadal, pričom žiadnu z nich neuznal za dôvodnú. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. s prihliadnutím na to, že žalobca si ich náhradu neuplatnil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/, 2/ dovolanie, ktoré odôvodnili ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. a tým, že „rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní“. Namietali: 1/ posúdenie sprostredkovateľskej zmluvy podľa ustanovení Občianskeho (nie Obchodného) zákonníka, 2/ neurčitosť, nezrozumiteľnosť a zmätočnosť žalobného petitu, 3/ aktívnu legitimáciu žalobcu, 4/ pasívnu legitimáciu žalovaných, 5/ vecnú a miestnu nepríslušnosť súdu prvého stupňa, 6/ nedostatočné zistenie skutkového stavu súdom prvého stupňa, 7/ existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu, 8/ „že o pravosti a existencii pohľadávky, ktorá je predmetom sporu, bolo už právoplatne rozhodnuté na inom súde,“ 9/ zaujatosť súdu a samotný priebeh pojednávania, 10/ premlčanie práva zo sprostredkovateľskej zmluvy. Z uvedených dôvodov žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca a žalovaný 3/ sa k dovolaniu žalovaných 1/, 2 nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátkou (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalovaní 1/, 2/ dovolaním napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zřejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samotné tvrdenie účastníka o existencii určitej procesnej vady, ale až zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolatelia namietajú, že (žalovanými postúpená) pohľadávka (postupníkom) prihlásená do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu bola v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2 K 3/2007 „právoplatne uznaná za pravú“. Z uvedeného vyplýva, že dovolatelia tvrdia vadu konania v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p., konkrétne prekážku právoplatne rozhodnutej veci (námiетка č. 8/). Táto prekážka, vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O.s.p., vylučuje možnosť znovu prejednať vec, ktorá už bola súdom právoplatne rozhodnutá. Predpokladá totožnosť osôb, ktoré boli účastníkmi predchádzajúceho konania, ako aj totožnosť predmetu konania.

V zmysle § 32 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii súd (v rámci konaní o incidenčných žalobách, ktoré však nie sú konkurznými konaniami) rozhoduje len o určení oprávnenosti správcom popretých pohľadávok, pričom právoplatnosťou rozhodnutia sa pohľadávka (v súdom určenom rozsahu) považuje za zistenú (pravú, uznanú). O nepopretých pohľadávkach konkurzný súd nerozhoduje. Keďže predmetná pohľadávka v konkurznom konaní popretá nebola (porovnaj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa), nemohlo o nej byť ani rozhodnuté. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je preto namietaná bezdôvodne.

Podľa názoru dovolateľov je konanie postihnuté i vadou spočívajúcou v tom, že (v prvom stupni) vo veci rozhodol vecne a miestne nepríslušný Okresný súd Spišská Nová Ves (námiетка č. 5/). Keďže ide o spor vyvolaný konkurzom, bol na konanie príslušný Okresný súd Prešov, na ktorom sa vedie konkurzné konanie na majetok úpadcu (§ 88 ods. 1 písm. j/ O.s.p.).

Nedostatok príslušnosti súdu zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 255/2008) a je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia. V danom prípade je však nedostatok príslušnosti súdu namietaný neopodstatnene. Vecná príslušnosť súdu prvého stupňa by nebola sporná ani vtedy, ak by tvrdenie dovolateľov, že spor je vyvolaný konkurzom, bolo oprávnené, pretože na konanie v prvom stupni je zásadne príslušný okresný súd (§ 9 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť, nemožno súhlasiť s tvrdením dovolateľov, že je daná (miestna) príslušnosť konkurzného súdu, pretože „samotný žalobca v žalobe uviedol, že ide o spor vyvolaný konkurzom“. Z obsahu žaloby totiž vyplýva, že žalobcu k jej podaniu nevedlo vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, ale konanie o určenie neúčinnosti právnych

úkonov, ktorými žalobca nadobudol majetok úpadcu (vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2 Cbi 1/2007). Dovolací súd poznamenáva, že samotné vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu nijako neovplyvnilo právne postavenie žalobcu, preto by k podaniu žaloby ani nemal dôvod. Až začatím konania sp. zn. 2 Cbi 1/2007 sa stalo neistým právne postavenie žalobcu vo vzťahu k jeho majetku, čím vznikol naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby, ktorá bola predmetom konania.

Prípustnosť dovolania by v prípade opodstatnenosti zakladala i dovolateľmi tvrdená „zaujatosť súdu“ (námiетка č. 9), nakoľko by išlo o vadu konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p., konkrétne o rozhodovanie vylúčeného sudcu. Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Existencia uvedených dôvodov oprávňuje účastníka konania uplatniť voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, námietku zaujatosti (§ 15a ods. 1 O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu ale nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.). V takom prípade súd na námietku zaujatosti neprihliada a vec sa nadriadenému súdu (na rozhodnutie o námietke zaujatosti) nepredkladá (§ 15a ods. 5 O.s.p.).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní 1/, 2/ uplatnili námietku zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne na pojednávaní konanom 30. januára 2009 z dôvodov, že súd (prvého stupňa) zamietol ich návrh na doplnenie dokazovania, nerozhodol o ich námietke vecnej a miestnej nepríslušnosti a uložil žalovanému 2/ poriadkovú pokutu. Súd na námietku zaujatosti neprihliadol z dôvodu, že sa týkala len okolností spočívajúcich v procesnom postupe sudkyne (§ 15a ods. 5 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nemá dôvod sa od tohto názoru odchýliť.

Dovolanie je odôvodnené aj existenciou inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a tiež nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Pod uvedené dovolacie dôvody spadajú dovolacie námietky č. 1 až 4, 6, 7 a 10.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád

taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Obdobne tieto závery platia i pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

K námietke dovolateľov, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd uvádza, že tento dovolací dôvod, obsiahnutý v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. účinného do 31. augusta 2003, nie je od účinnosti zákona č. 353/2003 Z.z., ktorým bol zmenený a doplnený Občiansky súdny poriadok, súčasťou našich procesných predpisov.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovaným 1/, 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. novembra 2010

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková